

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 16.

Fel a fátyolt!*

Amikor a magyar nemzet 1860-ban királyával kibékülni akart, jelszóvá alakult:

— Vessünk fátyolt a multakra!

Erre talán nem annyira a magyar nemzetnek volt szüksége, mint inkább azoknak, akik a magyar nemzet érvényesülését két császárság hadaival törekedtek meggátolni.

A magyar nemesség ősi jogait kiterjesztette a jogtalanokra, az alkotmány sánczain kívül állókra és összeforrt akart, hogy éket ne verhessen közzéjük a rettenetes abszolutizmus, mely a militarizmussal egybekapcsolódott.

A magyar nemzet nemcsak élni, de érvényesülni is akart; ezeréves alkotmányának sánczait ki akarta bővíteni, hogy miként az Árpádházi királyok idejében volt, magyar legyen ez ősi hazának minden zuga, gondolkodásban, akaratban, nyelvben, fent és alant, a nép rétegeiben éppen úgy mint a korona alatt, a trónon, magyar akart lenni irodalmában, törvényeiben, közgazdaságában — Kárpátoktól Adriáig.

* A szabadelvűpárt egyik ismert tagjától vettük e cikket, mely jele annak, hogy a legújabb kabinetalakítás, mint előhírnöke a beköszönő abszolutizmusnak, felrázza a szabadelvűpárt lelkiismeretét a periferiákon is. Szerk.

Ehhez joga volt. Ezt a jogot királyi eskü, koronázási hitlevél, ezeréves alkotmány szentesítette és erősítette meg.

Nem a mások jogainak csorbitásával, hanem saját jogainak másokra való kiterjesztésével tette ezt a magyar.

És az abszolutizmusban leledző, a militarizmusra támaszkodó egyedek megrémültek attól, hogy mi lesz a már elnyomott jogokban szűkölködő nemzetekkel? akik majd felfogják emelni fejeiket és követelni fogják azt, amijök nincs, de a mit joggal követelhetnek.

Ámde megzendült a szabadság dala nyugaton; Franciaország elűzte trónjáról az orléánt, Károly Albert az egységes Olaszországot írta zászlajára, a belga trón veszélyben forgott, Németország egyes államai, a bajor, a württembergi, a porosz népjogokat követeltek.

Bécs sem maradt nyugton; a hadügyminiszter véres holtteste arra mutatott, hogy a népharagot felfingerelni irtózatos veszély.

És Magyarország fenséges nyugalma nem zavarta semmi más csak Lamberg, akit az országgyűlés feloszlatására küldött hazánkba a bécsi erőszakoskodó hatalom.

És nyugat e zürzavarában elküldötték ellenünk Jellasich horvát bánt, fellázították ellenünk a szerbeket, a románokat, a szászokat, a tótokat!

És hogyha kérjük: miért?

A válasz egyszerű:

— A magyar érvényesülni akart. Mi következett ezután?

Erre feleljen Isaszeg, Vác, Nagysarló, Komárom, Buda, ahol mindenütt győzelmesen lengett a trikolor, míg végre Világosnál legyőzötté váltak a győzők.

A vérben gázoló, jogtipró abszolutizmus az aradi golgothán kívül annyi golgothát teremtett, hogy vérben ázott Magyarország mezeje, várfala, kaszárnyája, börtöne és egy átok szállott az égre a nemzet hörgő melléből, melyet meghallott a magyarok Istene.

Azután jött 1859, — Solferinó! amikor »A Népeimhez« szülő falragaszokból meggyőződött a halálra kintzett nemzet arról, hogy a torkát szorító acél marok gyengül, hogy a megalázott, eltiport nemzetől kérnek segítséget az abszolutizmus részére.

Még egyszer felvillant fegyvere a militarizmusnak. Custozánál 1866. június 24-én, győzött az olasz hadak ellen és ugyanerről a napról keltezve oszlatták fel a magyar parlamentet.

Königrätz megteremtette azután a kiegyezést, 1867. június 8-án feltették fejére a koronát a magyar királynak.

Júniusban vagyunk ma is.

Most Keleten áll vérben az orosz birodalom. A militarizmus eszeveszett göggel rohant a mandzsuri csataterre, ahol rettenetes csapások érték úgy, hogy meggyengült a militarizmus lába az elnyomott nemzetek nyakán; — az orosz paraszt álmaiból ocsudik fel és elvesztett

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mostoha.

Írta: Várady István.

A toronyóra már a kilenczet kongatta. Irén öngyásága, a Kecsedy bájos felesége — kiért az egész város rajongott — ép akkor kelt fel. Csengetett komornájának, ki a csengetésre sietett, hogy urnőjét felöltöztesse.

— Oh Nagyságos Asszonyom! milyen jól néz ki ma, — hízelt Berta, a komorna.

Az urnő mit se szólt, mikor már felöltözött a nagy álló tükör elé állott, egy tekintetet vetett bájos természetére, megigazitotta karcos derekát átölelő drágaköves övét, körül simogatta haját s önelégülten tekintett komornájára.

— Igazán szép vagyok? — mondja Berta, de őszintén.

— Elragadóan szép Nagyságos Asszonyom.

— Majd egy pár fodort megigazitott urnője ruháján s folytatta: Oh ezek a hófehér göm-

bölyű karok, ezek a fekete szemek, ez a karcus termet, ez az eperajk, az a pihegő kebel... Ah!

Elég már, jól van Berta, elmehet.

A Nagyságos Asszony még párszor a tükör elé állott, azután az irodalom egy újabb termékét vette elő s egy közeli zsöllyébe vertette magát. Egy darabig olvasott, de türelme csakhamar elfogyott. Felállt és csengetett. A belépő komornára idegesen rákiáltott:

— Mondd meg az Uramnak, hogy már rég várok rá. És már előre hízelt magának azzal, hogy a tanácsos ur ebédjén a vendégek hogyan fogják őt bókjaikkal elhalmozni.

E közben belépett Kecsedy, haja rendkívül kuszált, ruhája köznap, arcáról a legnagyobb izgatottságot lehetett leolvasni.

— Uram! Ön így? Hát a szalon ruha, a klack, a keztyű, csak nem gondolja, hogy így fog megjelenni a tanácsos ur ebédjén?

— Nem kedvesem — az ebéden nem vehetünk részt. Szegény beteg Zolti fiamtól jövök, láthatod rendkívül izgatott vagyok. —

Zolti nagyon rosszul van. Orvosa ép most ment el s meghagyta, hogy ne mozduljunk a beteg ágya mellől. Láthatod édesem, hogy gyermekemet nem hagyhatom magára, ha ezt tennem a jó Isten is megverne érte.

— Igen, te mindig így teszel, ha menni akarok valahova. Ugy-e most már maradjak itthon? Hogy is ne. Ilyen szépen felöltöztetted s most mikor menni kellene, tegyem le toillettemet? És duzzogni kezdett a kis asszonyka, mérgében már-már sirva fakadt.

A férj leült s kezeire hajtá bánatos fejét.

— Látod édes Irénkém, — ha az a gyermek a tied volna, akkor... akkor nem így cselekednél s könnyezni kezdett.

— Meglehet, de te mindig így teszel velem. Ha tudtam volna, dehogymentem volna férjhez, hogy rabszolgája legyek egy férfi akaratának.

A férj felállott székéről, feleségéhez ment, gyöngéden átkarolta:

— Jer Édesem, menjünk a beteghez, simogasd meg szegénynek lázas homlokát, az

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumok valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

gyermekét siratva gyűlöletet szív magába a vérpárás levegőből.

A Balkán lángban áll.

A bolgár, szerb, görög, török egymást gyilkolja, vér és tűz szakad egymásba, mint következménye egy ostoba politikának, melynek vágya Konstantinápoly elfoglalása volt.

A görög miniszterelnök orgyilkos kése alatt halt meg, Kréta-szigete tűzben áll, Norvégia, és Svédország fegyverkeznek északon.

Mindenütt a vész, a vér, láng, gyilok áll előttünk.

És ekkor, mert a magyar nemzet érvényesülni akar, újból előáll a régi politika.

Fejérváry Géza báró designált miniszterelnök, Bihar Ferencz honvédelmi miniszter törtetnek régi, ócska fegyvereikkel elő, hogy megremeglessék a magyart, mert érvényesülni akar.

Kelet, észak, dél lángban áll.

De azért a magyar nemzet hagyjon fel a militarizmus elleni küzdelmével, mert ha nem, akkor a militarizmus újból előre törtet.

Egyet felednek Bécsben, ahol nem szokták forgatni a történelem könyvét és ez az, hogy a magyar nemzet ezeréves multja alatt nem egy-két vihart állott ki és csak szánakozva tekinthet erre az új politikára, mely sem nem új, sem nem jó, legfeljebb a dinasztianak van ártalmára.

Sinopeus.

Lukács György szabadkőműves?

Az *Alkotmány* tegnapi vezércikkében bemutatja az új kormány tagjait s ezek között Lukács Györgyöt, az új kultuszminisztert szabadkőművesnek mondja, aki szabadkőművesi tevékenységét folytatta mint békési főispán, s most a szabadkőművesekkel telerakott közoktatás-

ügyi minisztérium élén mint egy páholy nagymester fog működni.

Mi elég közelről ismerjük Lukács Györgyöt, hisz váradi polgármester volt az apja; ismerjük békési főispáni tevékenységét is, hisz Békésmegye a váradi egyházmegyéhez tartozik és ennek dacára mit sem tudunk róla, hogy szabadkőműves lenne, vagy ilyen tevékenységet folytatott volna. Ellenkezőleg tudjuk róla azt, hogy buzgó kath. életet élt, a vasárnapi misét — feleségével együtt — soha el nem mulasztotta, tevékeny részt vett a hitközségi életben, különösen pedig a gyulai kath. főgimnázium létesítése ügyében annyit fáradozott, annyi érdemet szerzett, hogy e tekintetben — nagylelkű alapítókön kívül — kevesen versenyezhetnek vele.

Ezeket ismerve nem tudjuk elhinni, hogy az új kultuszminiszter szabadkőműves lenne és nagyon rosszul esnék, ha e meggyőződésünkben csalódnánk. És bár nem ismerjük az *Alkotmány* e közlésének forrását, míg meg nem győződünk ennek alapos voltáról, kételkedünk benne.

Az új kultuszminiszter hivatalbalépésének küszöbén szükségesnek tartottuk megírni ezeket, hogy erről az oldalról is ismerje meg a közönség.

Általános választások Hollandiában.

A mai napon kezdődnek meg Hollandiában az általános választások. A legizgalmasabb talán valamennyi közt, amik eddig voltak. A kormány választási jelszava: *A kereszténység mellett vagy ellen.*

Jellemző az idők járására, hogy Hollandiában a katolikusok és protestánsok együttesen alkotják a kormánypártot, melynek feladata a kereszténységet megmenteni a liberalizmus és szabadkőművesség pusztításaitól. Maga a miniszterelnök egy volt protestáns lelkész.

Ezekkel szemben az egyesült liberális unió

a szabadelvű demokrata szövetséggel szövetkezett, a mely utóbbi 1901-ben az előbbiből azért vált ki, mert az Unió nem vette be programjába az általános választói jogot. Eleinte a szövetség erőteljes demokrata idealizmussal lépett fel és a kamarában egy törvényjavaslatot terjesztett be, mely alkotmányrevíziót követelt az általános választói jog behozatala érdekében. És most szövetkeztek az Unióval, mely most sem követeli az általános választói jogot, ellenben megígérte, hogy az alkotmányrevízió kérelmét támogatni fogja oly értelemben, hogy az alkotmányból kuszóbbjék ki az általános választói jogot lehetetlenítő akadályokat, az általános választói jogot azonban egyelőre nem hozzák be.

Hogy ez nem jelent előrehaladást, az bizonyos, erről gondoskodni fognak az ó-liberálisok, akik tulajdonképpen konzervatívek. Az egyesült pozitív keresztények veresége ily körülmények közt — liberális torrás szerint — éppen nem mondható valószínűnek, legkevésbé bizonyosnak. A mostani második kamara tagjai közt volt: 25 katolikus, 23 antirevoluczionista, 10 kereszténytörténeti, összesen 58 főnyi kormánypárt, ellenben az ellenzék 34 különböző színezetű szabadelvű és 8 szociáldemokrata, úgy, hogy a többség elnyerésére 17 mandátumot kellene meghódítaniok és egyetlen-egyet sem szabadna elveszteniök. A hódítás a szocialisták hátrányára is történhetik, sőt ez valószínű is, mert ezek egy részét pótválasztásokon nyerték.

A jövő tehát bizonytalan és ez fokozza a küzdelem erejét. A szociáldemokrata munkáspárt 73 kerületben állított jelöltet, 1901-ben 51 jelöltje volt, a kikre összesen 39.000 szavazat esett, ami azonban csak 8 mandátumot szerzett meg.

A politikai válság

Bécsből jelentik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly visszavonulása csakugyan összefüggésben áll báró Fejérváry Géza kinevezésével. A király személye körüli miniszter Fejérváry kinevezésében a szabadelvűpárt bomlását látja,

nagyon jól esik neki, — látod te mindig oly hideg vagy az én gyermekemhez.

Csak jer velem a másik szobába, ha te ott kissé megczirógatod, egy pár édes szót szólj nekik, az gyógyító balzsamként fog hatni szegény beteg gyermekre. Tedd meg ezt Édes az én kedvemért.

A nő már indulni készült, midőn az inas lépett be, kezében egy tálcza s azon egy névjegy.

A nő gyorsan kap a névjegy után. Zimányi báró.

— Jöhet!

— Látod férjcském vendégünk van, csak nem hagyhatom magára?

Igazad van, szól a férj bánatosan, könny szökik szemébe s beteg gyermekéhez siet.

A vendég belép. Szemre való csinos arisztokrata s az asszonyka részéről igen barátságos fogadtatásban részesül. A báró ur a szokásos üdvözlések után siet a nagyságos asszony toltjeit dicsérni, a mit az jó néven vesz.

— És kedves férje hol van? Az orvost

ép az előbb láttam innen kimenni, csak nem beteg?

— Oh nem — Zolikánk beteg, nála volt az orvos.

— Az Istenért csak nem veszélyes?

— Debogy — egy kis főfájása van. De báró ur! mit gondol? — ha súlyos beteg volna bizonyosan mellette volnék s nem fogadnék vendégeket.

— Oh nagyságos asszonyom, ahhoz semmi kétség sem fér. Megvagyok róla győződve, hogy nincs olyan édes anya, ki gyermekének sorsát annyira szíven viselné, mint éppen nagyságos asszonyom.

Még pár percig beszélgettek, aztán a vendég eltávozott. Irén férje után indult, kit a beteg ágyánál talált. Az ajtó zöreje a férj csendre intette nejét.

— Nos még nem öltöztél fel? a kocsni vár reánk.

— Kérlek édesem, nem lehet a gyermeket magára hagyni.

— Hogyne lehetne, látod már alszik és

Berta jól tud bánni vele, ügyelni fog rá. Eredj gyorsan, öltözz át!

De e hangok már olyanok voltak, hogy a férjnek engedelmessé kellett. A férj távozott, az asszony egy pillantást sevetett a gyermekre, hanem elment — s beküldte a gyermekhez komornáját.

Ő maga már ismét a tükör elé állott. Rendkívül unalmas volt férjére várakozni s azért kedvencz kis macskáját hívogatta, — hogy azzal szórakozzék, míg a férje előkerül.

— Czirmus cicza — hol vagy? — majd csak eltelik az idő, míg férje előjön, — cicza . . . ciczus . . . de a ciczus sehol sincs. Ciczuska jer elő, — de biz az nem jött. Az asszony becsengeti a komornáját, rákiált, hogy hol a cicza?

A komorna meg van szépenve, mert tudja, hogy a kis cicza mindennél kedvesebb urnője előtt, — én . . . én . . . a ciczát nem láttam.

— Rögtön teremtsé elő a czirmost, külön-

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital.

Szénsavdús.

Könnyen emészthető!!

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó hatásu!

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN-forrás kútközelisége: *Holénia Béla Eperjes* Kapható *Kádár János* urnál *Nagyvárad*.

éppen azért, kész lett volna még egyszer átvenni a miniszterelnökséget és kabinetalakítás nélkül megkísérteni a békés megegyezést. Khuen a többség feliratára *válasz-tervezetet* készített, amelyet azonban a király nem fogadott el.

Bécsi felfogás szerint a *képviselőház elnapolása már az első ülésen be fog következni* és az új kabinet egész akcióját az elnapolásra alapították. Csak a felett nincsenek tisztában, hogy ez miként történjék, mert a kormány *leszavazását mindenáron megakarják akadályozni*.

Azt hiszik, hogy az új minisztérium *egy éven át okvetetlenül kormányon marad*. Az országgyűlést valószínűleg *november 15-ig napolják el*.

A kormány főfeladata az lesz, hogy a kvótakérdésben és a kereskedelmi szerződések dolgában segítse ki Ausztriát. Katonai kérdésekről nem lesz szó. Most Oroszországtól nem kell félni — mondják Bécsben — és így egy évig nyugodtan várhatunk. Nem fognak ujonczozni és a *harmadik évüket leszolgált legénységet sem tartják vissza, még a lovasságnál sem, sem a póttartalék első évfolyamát nem hívják be tényleges szolgálatra*. Várni fognak, hátha Magyarországon mégis megújítják a dolgot.

A korona semmi esetre sem kezd újabb tárgyalásokat a többséggel.

A király Budapesten.

A király vasárnap reggel érkezik Budapestre, s még aznap déli 1 és fél óraker fogadja külön kihallgatáson a Tisza-kabinet tagjait. Ez lesz a bucsukihallgatásuk. Közvetlenül ezután tiszteleg a felség előtt a Fejérváry-kabinet teljes számban, hogy ő felsége előtt letegye az esküt.

Hétfőn, nyomban József főherceg temetése után a király visszautazik Bécsbe.

Kézimunka-kiállítás az «Immaculata» intézetben.

Az évvégi vizsgálatok komor időszakának egyetlen költészete a rajz- és kézimunka-kiállítás.

Valóban, néhány évtized mulva őszinte sajnálkozással fognak gondolni a mai leánynemzedékre, melyet így vizsgálat idején sohasem látott, szigorú bácsik faggattak akárcsak egy törvényszéki tárgyaláson, és fogas keresztkérdésekkel igyekeztek a kis lányoknak vagy tanítóiknak tanév közben elkövetett bűneit a vagy legalább mulasztásait záróvizsgálatnak nevezett népes gyülekezeteken nyilvánosságra hozni.

Ma-holnap el is törülnek már ezeket a nyilvános pellengérré való állításokat az alsó- és középfokú leányiskolákban s egy hálaadó isteni tisztelet, egy virágos-dalos záró ünnepség, meg az évközben készített munkák kiállítása fogja bezárni a tanévet.

De addig még sokat romlik a vizsgáltól való félelemben a kis lányok idegrendszerére, sokat veszít a tanítás belső terjedelme a vizsgálatra való készülés és elmondhatjuk, hogy a rajz- és kézimunka-kiállítás egyetlen költészete a tanév bezárásának.

Elmondhatjuk pedig főleg akkor, ha egy olyan kiváló kézimunka-kiállításba vezet jó sorunk, amilyenben az újvárosi «Immaculata» nőnevelő-intézetben volt alkalmunk gyönyörködni.

Három termet megtöltene azok a szép kézimunkák és festmények, melyeket az irgalmas nővérek vezetése alatt álló intézet ügyes és szorgalmas tanulói a lefolyt tanévben készítették.

Az első teremben az elemi 4 osztály kézimunkái vannak kiállítva, a kicsinyek horgolt mintaszalagjaitól kezdve, a negyed osztályos leánykák keresztöltésű és himzett munkáig. Óriási haladás mutatkozik a negyedik osztályig. Látszik, hogy a kislányok kedvvel üzik a kézimunkát s minden szabadidejüket arra fordítják. Egy himzett oltárterítő, néhány asztalfutó, diványpárna stb. nagy lányok munkájaként is szerepelhetne. Nem is tudjuk megállni, hogy a legügyesebb kézimunkások neveit ide ne igtassuk: Rulics Katalin, Mezei Lujza, Papp Margit, Nemes Anna és Schwartz Mariska elemi iskolások tüntették ki magukat főleg kézimunkáikkal.

Csak fokozza az élvezetet a polgári iskola két teremben valóssággal művésziessé elrendezett munkakiállítása. Az egyikben a nőknek

leghasznosabb kézimunkák foglalnak helyet: a fehérneműk és felsőruhák. Részint gépen, részint kézzel varrott egyszerű és diszes ingek, hálóraklik stb. kész leányöltözetek bizonyítják itt, hogy a zárda vezetősége nagy súlyt helyez a leendő háziasszonyok részére legfontosabb kézimunkákra, ami mindenesetre elismerésre méltó.

A másik nagy terem a díszmunkákat és festményeket foglalja magában s ha a drapériával díszített ajtónál végig tekintünk a termen, mesés látványban gyönyörködhetünk. Köröskörül húzódo asztalokon s a falon egymást váltják a szép izléses kézimunkák, középen egy himzett uzsonnás asztalkészlettel megterített asztalon porcelánfestésű uzsonnakészlet szinte hívogatólag hat; a terem négy szegletében pedig mintegy nyugalomra szólítanak karcsú kézimunkával ékített oszlopon nyugvó sátrak, melyek mennyezete, oldala, draperiái mint szép kézimunkákból vannak összeállítva.

Mindenféle munkanem képviselve van itt: A himzések és kivarrásnak mindenféle neme, túllbehuzás, poin lace filé quipeur, applikáció, frivolité, teneriffa, szalaghímzés és minden modern munkanem. De valamennyi között a *kalotaszegi* munka dominál. A zárda közvetlenül a kalotaszegi varrottas világhírűnek megalapítójával Gyarmaty Zsigánéval van összeköttetésben s tőle kapta a lehető legszebb mintákat, melyeket kitűnő kivitelben bámultunk igazán becses munka darabokon. Néhány nagy asztalterítő, asztalfutó, milliő, stb. a kalotaszegi munkának valósságos remekei; melyek Komlóssy Etelka, Elek Mária, Békésy Piroška, Knie Mária Etel, Bondor Mária, Kovács Margit, Véber Irén, Paulián Magda és még sok szorgalmas, ügyes kis leány nevét dicsérik.

Színes himzéssel is sok figyelemre méltó kézimunka készült itt. A divány párnák ép oly megemlítésre méltók, mint a nagy munkájú terítők, zongora és cimbalomvédők stb. Ezen a téren főleg következő tanulók tűntek ki: Paulián Magdolna, Barabás Ilona, Herschmann Margit, Rafael Irma, Dubovszky Maria, Dittert Juliska, Öcs Ella, Tanács Berta stb.

Nagyon emelik a kiállítás díszét a festések. Porcellán-, majolika-, aquarell- és olajfestésű tárgyak gazdag változatban díszítik a falakat és asztalokat.

A tájképek ép oly sikerültek, mint a virág-csendélet vagy állatképek s a festéssel készült munkadarabok közül főleg a divánpárnák említendők, melyek változatos, finom összeállítása általánosan feltűnt, főleg, mikor köztudo-

ben elbocsátom azonnal a szolgálatból. A komorna könnyezik, az inas is elősiet az erős csengetésre.

— Hol a cicza?

— Nem láttam én, Nagyságos Asszony, nem láttam, — azaz hogy mégis láttam — reggel korán megette a szakácsné által künn felejtett pecsenyét.

A Nagyságos asszony már sikoltozni kezd, hogy a czirmos megterhelte a gyomrát, beteg lett s most valahol fekszik.

A zajra megrémülve siet elő a szobalány, a szakácsné, a kocsis s még a jó Isten tudja ki — az egész háznép — az asszony fenyegetődzik, hogy az egész cselédséget elkergeti, ha az ő kedvenczét azonnal elő nem kerítik.

A cselédség szét szalad, keresik a czirmust mindenütt, a szalonban, az ebédlőben, a konyhában, az előszobában, a padlácson, a pinczében, a fürdőszobában, mindenütt, míg végre a szobalány megtalálta a hálószobában, urnője selymes ágyán. Volt erre öröm. Mindjárt hozsánát kiáltva vitték a czirmust urnője elé. A nagyságos asszony majd ki ugrott a bőréből örömeiben, szólni sem tudott, csak össze-vissza csókolta kedves czirmusát. Mikor már csillapult öröme, ölébe tette s nézegette. De ni... ni... a czirmus nem nyalogatja urnője kezét, nem dörmög, szemét lehunyja, farkát behuzza... jaj szegény czirmus... nagyon beteg... mit lézengtek itt? szaladjatok gyorsan orvos után... gyorsan... még itt vagytok?

A férj belép talpig szalonban, kezében klack, arczán erőltetett nyugodtság.

— Irén édes. — Zolti kissé jobban van már! — De mi lelt? arczod halovány, nagyon izgatott vagy, mi bajod édes?

— Hagyj magamra — nem mehetünk ma már ebédre, a szegény czirmus megterhelte a gyomrát s nagyon, de nagyon beteg. Látod szegényke még nem is mozdul.

— Majd gondját viseli Berta a komorna, — induljunk.

— De hova gondolsz, csak nem hagyhatom egy komornára ezt a szegény beteg édes czirmust.

A férj türelme fogyni kezd.

— És nem megyünk a tanácsos Urhoz ebédre?

— Mondtam már, hogy nem!

A klack a földhöz lapul s a szalon ajtaja nagyot csattanva becsukódik. A szegény férj, ki egyuttal apa is, visszavonult gyermeke beteg ágyához, míg a neje a mostoha — cziczáját ápolgatja.

A tanácsos urnák nagy a sürgés-forgás. Fogatok érkeznek s egyenként szállingóznak a fogadó szalonba a város s a környék notabilitásai. Aztán mikor mind együtt vannak s jelezve, hogy most már minden készen van — bevonulnak az ebédlő terembe. A személyek külsején mennyi sikk, mennyi elegancia, arczukon milyen bájos, kedves mosoly — az ember azt hinné, hogy életüket soha egy pil-

lanatra sem dulja föl a békétlenség vagy boldogtalanság. A pazar fény, a külső zománcz beföd mindent s nem engedi látunk, hogy ahol sok a fény, ott sok az árny is.

A házi asszony konyhája kifogyhatatlan, az elismerések a levegőben röpködnek, mert ha sulyukkal az asztalra nehezédnének, még az is összeroskadna a nagy suly alatt. De hát látott-e valaki nagy ebédet toaszt nélkül? Itt is egymást érték a csengő-bongó, üres frázisokból álló köszöntők s már nem volt a teremben egy lény se, akire ne üritették volna poharukat.

Már az ebéd elején egyik másik asszony, sőt férfi is kérdezősködött, hogy Kecsedyék még nem jöttek el? Ej de soká jönnek s így tovább.

Az ebéd folyamán ismét előkerült e kérdés s csodálkoznak Kecsedyék elmaradása fölött. Ekkor szólásra emelkedik egy szemre való csinos arisztokrata, Zimonyi báró s megható tónusban emlékezik meg Kecsedyé Öngyságáról, aki ime mint képes lemondani az együttlét örömeiről, kedves szórakozásokról, holott mindössze mostoha gyermekének egy kis főfájásáról lehet szó...

S a társalgás tovább tart, általános az elismerés, hogy — nincsen olyan édes anya, aki annyira szívén viselné gyermekének helyzetét, mint Kecsedyé teszi ezt mostoha gyermekével szemben.

másu lett, hogy az összeállítást nem kárpitos eszközli, hanem maga a kézimunkamester, Virginia nővér.

Igen szép eredményt mutattak fel a festés terén: Dittert Juliska, Richter Ilonka, Mayor Mária, Deim Zseni, Csomák Rózi, Gitye Mariska, Bóra Margit és Vilma, Porczányi Mária, Brem Mária és Delm Mária. De valóban fel kellene itt sorolni a polgári iskolának mind a 170 tanulóját, kiknek kézi munkáiból ilyen gyönyörű kiállítást tudtak varázsolni az ő lelkes és fáradhatatlan tanítóik.

Meg is érdemli ez a kézimunkakiállítás, hogy városunk intelligens közönsége siessen megtekintésére. A kiállítás folyó hó 23-án déli 12 óráig marad nyitva. Megtekinthető d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig.

Ö. Sz. K.

József főherceg halála.

Nagyvárad s Bihar megye.

József kir. herceg elhunytá fölötti részvét és tájadalom érzése városunk minden lakója szívében él, de a részvét külsőképen is imponáló módon nyilvánul meg Nagyváradon is. Amellett, hogy a fekete lobogók minden középületen és intézeten ki vannak téve, Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt rendkívüli gyűlésen foglalkozott az ország gyászában miként való részvételt illetőleg.

A teljes számban egybegyűlt tanácsstagok előtt Rimler Károly polgármester megilletődött hangú, szép szép szavakban emlékezett meg a magyar nemzet halottjáról, majd indítványához képest a tanács elhatározta, hogy a boldogult kir. herceget a város legközelebbi közgyűlésén elparentálja, emlékéit jegyzőkönyvben megörökíti, a ravatalra koszorút helyez s a temetésen küldöttségileg vesz részt.

A koszoru a város színeit viselő diszes nehéz, aranyrojtos szalaggal van ellátva, a szalagon következő arany felirattal:

József főherceg Ő Fenségének — Nagyvárad város közönsége.

A temetésre Rimler Károly polgármester utazik fel Budapestre már vasárnap délután. Ő és Mezey Mihály — ki mint tűzoltóparancsnok is vesz részt a végtisztességtétel — és a kik esetleg hozzájuk csatlakoznak, fogják képviselni Nagyvárad városát a gyászszertartáson.

Bihar megye szintén helyez koszorút a legmagyarabb főherceg ravatalára a megye színeit viselő szalaggal. Beöthy László főispán a temetésre felutazik néhány tagu küldöttséggel s a júliusi közgyűlésen megörökítik a főherceg emlékét.

A helyőrségtől a 37-ik gyalogezred részéről nagyobb küldöttség utazik Istenben boldogult tulajdonosa temetésére. A küldöttség minden rangból lesz összeállítva s három koszorút visz magával. Egyet a tiszti, egyet az altisztikar, egyet pedig a legénység részéről. A küldöttséget báró Karg János ezredes vezeti. Az ezredes hat heti gyászt rendelt el. — A 4. honvéd gyalogezred szintén küldöttséget meneszt néhai főparancsnokának végtisztességtételére. Koszorút helyez a ravatalra a tiszti és külön az altisztikar.

A cigányok részvéte.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Alcsuthról ma több cigány karaván — asszonyok és gyermekek is — érkeztek Fiuméba, hogy részt vegyenek József fő-

hercegnek úgy a fiemei, mint a budapesti temetésén.

A fővárosból és a vidék több helységéből cigányzenekarok utaztak már Fiuméba, hogy a legmagyarabb főherceg utolsó útján ők is játszhassanak bús, magyar nótákat.

UJDONSÁGOK.

* **Bihar megye közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága június 21-ikén tartja meg rendes közgyűlését Beöthy László dr. főispán elnöklésével. A közgyűlés tárgyszorozata most készült el, s azon 525 ügydarab szerepel. A közgyűlésnek ezuttal két politikai jellegű tárgya is lesz. Az egyik Heves megye ismert átírata s a másik Baja városnak a képviselőházhoz intézett felírata márczius 15-ének nemzeti ünnepként való megünneplése végett. Erdekesebb tárgya a közgyűlésnek az erdészeti bizottságba való két tag választásának ügye Zemplén megyének a politikai helyzetre vonatkozó felírata, segédorvosi állás szervezése, mely felett az állandó választmány, amely tegnap kezdte meg a közgyűlési tárgyak előterjesztését napirendre térést javasol, hevesebb vitát fog provokálni a megyei nemrég szervezett jelentékeny ellenzék részéről segédorvosi állás rendszeresítése, Szunyog Péter emlékére tett alapítvány ügye, a vármegyei kórház régi elmebajos osztályának átalakítása, a közgyűlési terem ruha tárának és a hallgatóság elkülönítésére szükséges hely. Segédjegyzői állások rendszeresítése, a nagyszalontai városház építésének megfeleltetése.

* **Radu püspök mély gyászsa.** A nagyváradai gör. kath. egyházmegye püspöke csak pár napja ült fényes örömmünnepet díszes új székháza felszentelése alkalmából a város elölkelő társadalmának s számos kiváló egyházi s világi vendég részvételével, csakhamar súlyos csapással látogatta meg az egyházlőt a kifürkészhetetlen Isteni Gondviselés. A püspök édesatyja Nagyenyed mellett Szászujfaluban hirtelen elhunyt. Radu püspök édesatyja iómódu gazdálkodó volt, jámbor, istentelő, ki két derék, kiváló fiut adott a gör. kath. egyháznak a nagyváradai püspök és Radu Jakab hátszegi főesperes személyében. Radu püspököt a gyászhir mélyen lesujtotta s az éjjel elutazott atyja ravatalához. A temetés vasárnap délután lesz Szászujfaluban. A váradi gör. kath. egyházmegyét dr. Laurán Ágoston pápai főpap, püspöki helynök fogja képviselni a temetésen, ki ma szombaton délből utazik el Szászujfaluba s ugyanott ő fogja a gyászszertartást végezni. Adjon az Ur az elhunytak örök nyugalomát! Radu püspök mély gyászában őszinte részvéttel osztozik nemcsak egyházmegyéjének papsága és hívei, hanem városunk társadalma is, melynek szeretetét, tiszteletét teljes mértékben élvezzi már is Radu püspök. A mindenfelől megnyilatkozó részvét adjon a püspök sajtó fiú szívére enyhítő balsamot.

* **Kié az arany óra?** A nagyváradai kir. ügyészség határozata folytán a rendőrkapitányi hivatal felhívja mindazokat akik az 1905 évi február hó 13-ik napján Nagyváradon a Horváth Emánuel Szent László-téri zálogházában egy ismeretlen paraszt asszony által elzalogosítás végett benyújtott, állítólag 100 korona értékű 490 gyári számmal ellátott kettősfedeles férfi arany zsebórához tulajdoni igényt támasztani kívánna, hogy ebbeli igényüket a rendőr-

ség bünygyi osztályánál 30 nap alatt annál inkább jelentsék be, mert ellenesetben ezen határidő eltelte után a lefoglalt óra birói árverésen fog eladatni.

* A pénzügyi szakbizottság ülése.

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága ma, szombaton délután 3 órakor a városháza bizottsági termében gyűlést tart, melyen a város 1904. évi zárszámadását veszi tárgyalás alá.

* **Hymen.** Kauczil Lipót nagyváradai jó nevű iparos kedves és szép leányát Juliskát e hó 11-én jegyezte el Mészáros Károly vaske- reskedő az Andrányi czégnél.

* A városi árvaház választmányának ülése.

Nagyvárad város árvaházának igazgató-választmánya tegnap délután a városháza bizottsági termében gyűlést tartott. A gyűlésen özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné és Rimler Károly polgármester elnökölték. — Kivülök jelen voltak özv. Grunwald Henrikné, özv. ifj. Schwartz Ábrahámné, Mezey Vilma, Komlóssy József, Dús László, Darvassy Lajos dr. Vucskics Gyula, Ragány János, Veisz Károly, Juricskay Barna jegyző és Bordé Károly árvaházi gondnok. Az ülés első tárgya az elnöki jelentés volt, melynek lényegesebb pontja az, hogy az árvaház javára a télen Bochnicsek Gyula és Várad Margit az Operaház tagjainak közreműködésével tartott hangverseny 837 K 16 fillért, a most pünkösdi másodnapján és a rákövetkező nap a Pannoniában rendezett rózsakiállítás 446 korona 80 fillért eredményezett a város árváinak. Az elnöki jelentés után a városi árvaházi alap 1904. évi számadásait terjesztették be, valamint az árvaház legújabb leltárát és a folyó év harmadik negyedére szóló költségeloirányzatot. Valamennyit elfogadták. Ezután a tervbevett építkezés került napirendre. Ugyanis az árvaházban egy munkaterem építése vált szükségessé, alatta pinczével. Az építkezési ügyet a választmány áttette a tanácshoz végrehajtás céljából. Végül az árvaházba való felvétel iránti kérelmekkel foglalkozott a választmány.

* **Az eltűnt gvardián.** Egy-két hét előtt a nem katolikus sajtóban e czimen egy különös hír látott napvilágot, mely szerint P. Kiss Arisztid, a budapesti ferenczrendi-ház főnöke különféle okokból elhagyta állását s nyomtalanul eltűnt. Az Orsz. Pázmány-Egyesület védő irodája azonnal eljárt a dologban s eljárása eredményét publikálta is a fővárosi lapokban. Kitűnt ugyanis, hogy P. Kiss, rendi előjáróságának parancsa folytán hagyta el állását s a Szentföldre ment misszionáriusnak. — Most a Szentföldről ő maga irt az »Alkotmány«-nak s nevezett lap kérésére az O. P. E. védőirodája felkéri a meghurczolt gvardián nevében az összes kath. lapokat, sziveskedjenek megczafolni mindazt, amit távozásáról a liberális lapok irtak. Ő maga kérekedett — mint írja — a Szentföldre misszionáriusnak s ezzel egyik régi vágya vált valóra. A törvényszabta módon mondott le annak idején itt betöltött hivataláról s a tartományfő jelenlétében adta át utódjának állását.

* **Halálozás.** Bogdán József helyi iparos hosszas szenvedés után életének 55 ik évében elhunyt. Temetése holnap, vasárnap délután 4 órakor lesz a Körözs-utczai 46. számú sajt házától. Elhunytát neje, két férjnél levő leánya s nagy rokonság gyászolja.

* **Lopás.** Kiss Gyula kádár iparos panasolta tegnap a rendőrségen, hogy az utóbbi időben a következő tárgyakat lopták el tőle: egy darab emberfejet ábrázoló ezüst kupakkal ellátott 20 korona értékű hosszuszaru tájték-pipát és egy cserép pipát, 20 liternyi diót, egy kakast és egy tyukot. Az ismeretlen tettesek ellen a rendőrség az eljárást megindította.

* **Elvesztett takarékbetési könyvecske.** Kellemetlen malheur érte Szücs Béla a városi villanytelepnél alkalmazott gépész ne-jét tegnap. Az utcán elvesztett egy összesen tizenháromezer koronáról szóló s a biharmegyei kereskedelmi, ipari és terményhitelbanktól kiállított takarékbetési könyvecsket. A becsületes megtalálót kéri a károsult, hogy a takarékbetési könyvecsket szolgáltatassa át a rendőrségnek, hol illő jutalomban részesül.

* **Névváltoztatás.** *Popu* Ábrahám nagyváradi lakos a maga és kiskorú gyermekei családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Pap*-ra változtatta.

* **Megszökött a rábizott csomaggal.** Ursz Vaszi házaló folyó hó 12-én felfogadta *Csicsó* Athanáz hogy ez neki az áruk hordozásában segédkezzék. Át is adott neki egy csomagot amelyben 50 font gyertya, 40 korona és 9 darab politurozott faramába foglalt különböző szentkép volt. Ursz Vaszi kenyér vásárlás végett egy üzletbe bement, *Csicsó* Athanáz a csomaggal megszökött. Káros panaszára a rendőrség az eljárást folyamatba tette.

Pannónia étterem és téli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**
Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

x **Lloyd kávéházban** ma este *Rácz György tárogató-művész* szóloiban, valamint teljes zenekarával nagy hangversenyt tart. — Holnap, vasárnap este az új *Orfeum-társulat* bemutató előadást tart.

IRODALOM.

A Jézus Szive ájtatosság társulati kézikönyve czímen igen hasznos könyvecske jelent meg első sorban a Jézus Szive társulat tagjai számára, azonban tartalmánál fogva a többi híveknek is jó lélekkel ajánlható. Tartalmazza az ájtatosság tárgyát, célját, a társulat szabályait, a bucsuk jegyzékét, Jézus szive litániáját, jó magyaros fordításban s több megkerülő imádságot. Függelékül járul hozzá egy szent kilenczed Jézus szive tiszteletére, mely elmékedések b. e. *Nogáll* püspök egyik művéből vannak átdolgozva. — A csinos kiállítású füzet ára 10 fillér. Kapható a váradi-ujvárosi rk. plebánián. Vidékre a szállítási költség a megrendelőt terheli.

Az **»Egyetemes Kritikai Lapok«** ezidei 6. száma a következő, nagy figyelemre méltó gazdag tartalommal jelent meg. Vezéreszmék: Tudomány és tudományosság hazánkban. Irta Censor. — Könyvek bírálata: I. Az ember eredése, faji egysége és kora. Irta: Platz Bonifác. Bírálja: Dudek János dr. — II. Az Egy Isten Szentháromságnak fogalma fejlődéstörténeti és ismerettani szempontból. Irta: Ilosvai (Koliár) Vilmos. Bírálja: Prohászka Ottokár. III. Főbb elméletek az értelmi ismeretek eredetéről. Irta: Schütz Antal. Bírálja: Stuckner János dr. — Szemlék Szemléje: Értekezések a Társadalmi Tudományok köréből. Az igazságos jog. Irta: Kenz Jenő. Bírálja: . . . főgimn. tanár. — Különlék: I. Szerencsés irodalmi esemény. (A. E.) — II. Magyar Tudományos Akadémia. III. A Szabadgondolkodás Magyarországi Egyesülete.

Az »Egyetemes Kritikai Lapok«-ra elő-

fizethetni egész évre 4 koronával, Budapesten, a »Religio-Vallás« szerkesztőségében, VI., Bajza utca 14.

SZÍNHÁZ.

Elparentálás.

A város egyik előkelő tisztviselője igen élesen fejezte ki véleményét a felett az egyhangu elparentálás felett, a melyben a szintársulat részesült. Ilyesforma véleményeket hallott:

— Egyenesen hallatlan dolog az, a mit az újságírók művelnek. Tudják-e ezek az urak, hogy Somogyi Károlyt Budapesten a legjobb igazgatónak ismerik? Bezerédy min. tanácsos őt állítja példaképül nem egy fővárosi igazgató elé, a ki még a társulata tagjait sem tudja rendesen fizetni. És ezt az embert bántják napról-napra! Ez személyes hajsza és arra vall, hogy mindenki kritizál.

Hát ebben sok az igazság. Igaz, hogy mindenki kritizál nálunk; még a városi tisztviselők is. Csak egy a különbség: az illető fő-tisztviselő Somogyit kritizálja, mi pedig az előadásokat. Az egyik Bezerédyre hivatkozik, a másik a rossz másorra. Az egyik azt dicséri, mily pontosan fizet Somogyi, a másik azt kifogásolja, hogy a pontosan fizetett tagok gyenge erők. Ha mégis oly előkelő helyről hangzik kemény kritika a kritikusokra, azt nehéz másként megmagyarázni, mint hogy az illető főkritikus Bezerédy szemével nézi az itteni előadásokat. Így mi is kellemesnek láttuk volna akár a 8-ik Frizzo-estét is.

Személyében mi Somogyit soha sem bántottuk.

Elismerjük kitünő tulajdonságait. Személyi kritikát nem üztünk. Soha sem azt követeltük, hogy erre vagy arra a szerepre X-et vagy Y-t szerződtessek, ha helyettük jobbat mutatott be az igazgató. — Művezetőt sem kívántunk. Csináljon az igazgató ur a belátása szerint, abba épp úgy nem helyes beleszólani, mint a hogy Belányi Imrének nem adunk kéretlen tanácsot.

De ha a villamos üzemzavarokat feljegyezzük, akkor igazságtalanság volna a műizlésbeli zavarokat fel nem jegyezni.

E följegyzéseknek abszolúte semmi közük Somogyi Károly köztisztületben álló személyéhez, de van közük ahhoz, hogy a közönség a színházból kezd elszokni. Már pedig azt a díszes épületet nem arra építették a polgárok filléreiből, hogy ott üres padosorok előtt csak éppen a dekorációkat szellőztessék.

Nem hajszol a kritika senkit, kivéve a tehetségteleneket. Hogyan lehessen szó nélkül, vagy talán még dicséréssel elviselni, hogy az igazgató felléptet szerződötetés céljából egy színésznőt, megkérdi tehát a közönség véleményét, az konstatálja, hogy a kisasszony még selypit, tehát nagyot nőjön, míg művész nő lehet — s akkor a kikért vélemény ellenére a selyp műtársnő szerződést kap, tehetségek pedig protekció hián szerződés nélkül üdönghetnek.

Ismételten kijelentjük, hogy értékes darabot ritkán kaptunk, selejttest bőven, hogy sok szerepkörben kezdők kinlódnak, másutt tehetségtelenekek kinózzák a közönséget s konstatálhatjuk, hogy ennek következtében nincs közönség. Mindezt megirtuk a nélkül, hogy Somogyi Károly ur közbecsülésben álló sze-

mélyét, 41 éves buzgó színészkedését bántottuk volna. Őt fölösleges védelmezni, nem szorult rá, nem is adott okot senki a védelmezésére. Hanem ha a művészi tehetségeket különféle szempontból vizsgálva, különféle eredményre jutunk, erről igazán nem tehetünk. Minket a művészet szempontja, jó izlés, a közönség nem szórakoztatásának érdeke vezet; ami nem zárja ki, hogy más vélemény más szempontoknak meg ne feleljen.

TÁVIRATOK.

A politikai hírek.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) *Fejérváry Géza* báró ma délután 4 órakor felkereste *Justh Gyulát*, a képviselőház elnökét és hivatalosan tudatta vele, hogy az új kormány eskütétele vasárnap délután 2 órakor fog végbemenni a budai királyi várban s a kabinet kinevezését a hivatalos lap hétfői számában fogja közölni. Ugyancsak ekkor fogja közölni a hivatalos lap *Fejérváry* bárónak és *Bihar* altábornagynak szolgálalon kívüli állományba helyezését is.

Fejérváry kabinetje a jövőhéten csütörtökön akart bemutatkozni a képviselőházban, de mivel csütörtökön ünnep lesz, a hivatalos bemutatkozás már szerdán meg fog történni.

A hivatalos lapnak az a száma, mely közölni fogja a Tisza kormány végleges felmentését, hirül fogja adni *Gromon Dezső*, *Gräntzenstein Béla*, *Zsilinszky Mihály*, *Sándor*, *János*, *Serényi Béla Mahfalvy Géza* államtitkároknak állásukból saját kérelmükre történt felmentésüket is.

Fejérváry Géza báró tegnap Bécsbe úgy nyilatkozott a király előtt, hogy ha a képviselőház saját jószántából nem fog katonát adni, akkor ő nem rendel el erőszakos, törvénytelen ujonczozást, hanem — mint már előzőleg ismeretes volt, — fel fogja hívni a magyar ifjakat, hogy önként jelentkezzenek katonának. Ellenzéki körökben már rég meg vannak győződve arról, hogy *Fejérváry* nak ez a felhívása pusztába kiáltott szó lesz, mert a képviselők erős agitációt fognak kifejteni kiáltványára ellen.

A darabant-miniszterelnök azonban az ellenzék védekezésére már előre számított s azért, — s ezt már a felséggel is tudatta — úgy intézi az ifjusághoz a felhívást, hogy aki az 1905. évben októberben önként jelentkezik sor alá, az a közös hadseregben is csak két évet fog szolgálni.

Ebben az értelemben a felhívást pártkülönbség nélkül abszurd és törvénytelen dolognak tartják, mert a katonai idő leszállításához, az országgyűlést kivéve — senkinek sincs joga.

Az ellenzék el van határozva, hogy *Fejérváry* t e törvénytelen ujonczállítási tervének végrehajtásában, bármilyen módon is meg fogja akadályozni.

Justh Gyulára többen nehezteltek azért a kijelentéséért, melyet kerületében a kinevezendő új kormányról tett.

Justh ma kijelentette, hogy a Fejérvári kabinettről *nem mint Házelnök, hanem mint országgyűlési képviselő nyilatkozott*, ki mint ilyen, kerületében a pártatlanság megsértése nélkül szabadon hirdetheti egyéni meggyőződését.

A szövetkezett ellenzék vezérbizottsága e hó 19-én, hétfőn este 6 órakor Kossuth Ferencz elnöklete alatt ülést fog tartani, melyen megfogják beszélni, hogy a koalíció milyen állást foglaljon a Fejérvári-féle miniszteriummal szemben.

A szövetkezett ellenzék ugyancsak a hétfői ülésén fog határozni a Tisza-kormány vád alá helyezése tárgyában is. A koalíció tagjai majdnem kivétel nélkül a vád alá helyezés mellett vannak. s így teljesen bizto-ra vehető, hogy ugy a vezérbizottságban, mint a képviselőházban a Tisza kormány vád alá helyezése mellett fognak dönteni.

Visszautasított üdvözlés.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Stokholmból jelentik, hogy *Oszkár* király tegnap visszautasította a norvég stortingnak azt az üdvözlő táviratát, melyben a képviselőház elnöke a norvég nép és országgyűlés nevében a királyt fiának megnyegzője alkalmából üdvözölte.

Az üdvözlő sürgőnyt felbontatlanul minden megjegyzés nélkül küldte vissza a király udvara a storting elnökének.

A perzsa sah utja.

Lemberg, jun. 16. A perzsa sah ma délelőtt hagyta el Lemberget.

A portáról.

Konstatinápoly, jun. 16. A szerb követség közölte a portával, hogy a monasztiri szerb konzuli attasé ügyében adott elégtétel elegendő, azonban azt kérte, hogy az írásbelileg adják meg a mit a porta meg is ígért.

Az orosz forradalom.

Moszkva, június 16. Itt 200 mérnök tanácskozást tartott. A résztvevők elhatározták, hogy az első jelre csatlakoznak a politikai célokból kezdeményezendő sztrájkhoz, minek következtében a gazdasági, különösen pedig az ipari élet teljesen megállíthatnák.

Alexis nagyherczeg lemondása.

Pétervár, június 16. A cárnak a tengerészeti osztályhoz intézett napiparancsa szerint Alexis Alexandrovics nagyherczeg a maga kérésére felmentetett haditengerészeti főparancsnoki és tengerészeti főnöki működésétől. A nagyherczeg megtartja főtengernagyi és vezérhadsegédi és egyéb állásait és méltóságait.

Pétervár, június 16. A cázr Alexis Alexandrovics nagyherczegnek a hajóhad vezetéséről való lemondása alkalmával kéziratban mondott köszönetet azokért az érdemeiért, amelyeket a nagyherczeg 24 év alatt szerzett Oroszország tengeri haderőinek kifejlesztése körül.

20 millió jótékony célra.

Bécs, jun. 16. A Corr. Wilhelm arról értesült, hogy Rothschild Nathaniel báró fivérét, báró Rothschild Albertet tette meg általános örökösévé, azonban több mint 20 millió koronát hagyott jótékony célokra. A kabinetiroda igazgatójától kéziratot kapott az elhunyt fivére,

a melyben ő felsége megbízásából az uralkodó részvételét fejezi ki Rothschild halálán. Eduárd király is küldött résztvevő táviratot. Az uralkodócsalád tagjai is kondoleáltak.

A háború.

Páris, június 16. A Havas-ügynökség jelent: Penderec vezérkari főnök utolsó keleti franciaországi utazását többen összefüggésbe hozták a mostani eseményekkel. Ennek ellenében kiemelik, hogy egyszerű vezérkari utazásról volt szó, amelyet ez időtáiban minden évben meg szoktak kezdeni.

Berlin, június 16. A Localanzeiger jelenti Tokióból: A hadbíróóság a Bugoin-Strange-féle kémkedési ügyben Bugoin francia fregattkapitányt bűnösnek mondta ki, mostohafiát, Strangget pedig felmentette.

Béke.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy most már véglegesen megállapították, hogy a béketárgyalások székhelye Washingtonban lesz.

Németország, Franciaország és az Egyesült-Államok azon vannak, hogy Japán nagyon mérsékelt békefeltételeket ajánljon fel Oroszországnak, hogy az áldástalan háborúnak mihamarabb véget lehessen vetni.

Anglia bár a leghatározottabban óhajtja a béke megkötését, még sem ajánlhatja Japánnak, hogy mérsékelt békefeltételt adjon az oroszoknak, mert Anglia szövetségese Japánnak és a két állam jó barátságát még ily csekély dolgokkal sem akarják megbojgatni.

Öngyilkos orosz tábornok.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy *Nebogator* tábornok tegnap hadi szállásán öngyilkossági kísérletet követett el. A tábornok egy nagy kaliberű revolverrel szíven akarta magát löni, de a golyó csak a bal karjába furódott, így sebesülése nem életveszélyes.

Robbanás egy kaszárnyában.

Pampelona, június 16. A tüzérségi lak-tanyában robbanás volt, mely úgy keletkezett, hogy valaki égő szivarkát dobolt egy halom kész gránát közé. Egy ember meghalt, hat megsebesült.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyvárad
Czipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

szabott árak.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

72.

Angol regény.

E szomorú tárgyról beszélgetve, sokáig ébren maradtak s jó későre tértek csak ágyba, de ekkor sem bírtak aludni, mert nem tudtak szabadulni a felettük lebegő nagy csapás gondolatától.

— Penelop, — szólta újra a nagynéni — a mint a dolgok fordultak, ugyancsak súlyos hiba, hogy nem a Graham százados neje lettél. legalább lett volna hova lehajtani a fejedet. Penelop elfordult.

— Semmiért sem tudnám azt tenni, hogy pusztá érdekből menjek férjhez, — felelt.

— Pedig meglásd, ez a Daubeny ur, — folytató Chartres kisasszony, — most már a faképnél hagy. — Penelop, neked valami állás után kell nézned, mert az én nyomorult jövedelmen olyan csekély, hogy saját magamra is alig elég. Algy is, azt hiszem, majd valami irodába megy dolgozni és ilyen állapotban csak nem maradhatsz az ő nyakán telennek.

— Óh, legyen nyugodt, senkinek sem lesznek terhére, — válaszolá Penelop büszkén, — dolgozni fogok s megkeresem munkával a kenyereimet.

Mikor az óra már három felé járt, elhagyta a nénye szobáját, — de nem tért pihenni, hanem gyertyával kezében sorba járta a szobákat és keservesen sirt arra a gondolatra, hogy kedves otthona idegen kezekbe kerül.

A gyertyát kezében tartva, melynek lobogó világa könyves szemére esett, a hosszu, sötét ebédlőben az anyja képe előtt állott meg s úgy nézett fel a kedves arcra, a mely a gyermeke szívében levő gyötrelmről mitsem tudva, mosolyogva nézett vissza és kedves, derült arcra nem borult el leánya zokogására, a mint az egyedüliség érzetében nagy, szomorú szemét ráfűggesztve fájdalmasan kiáltá: — Oh anyám, anyám!

Nagybátyja, a szép, merész tekintetű, könnyelmű Jack, szintén rá nézett a rájámból, de Penelop ennek nézésére megrázkódott s összeszorította az ajkát, elgondolva, hogy mennyire hasonlít Algyhoz az az ifju, ki, aznap este unokatestvéreinek mondotta magát.

De minden bánat és gond, kétség és bizonytalanság között nagy megnyugvást és boldogságot érzett, midőn a Daubeny Everard ajándékára, az ujjára huzott kis türki-szes gyűrűre esett tekintette.

Már rég megjelent a hajnalpir az égen és Penelop még mindig, irt, irt egy hosszu nagyon hosszu levelet, melyben visszaadta szabadságát. Everardnak, ha csakugyan bebizonyul, hogy ő is olyan szegény és vagyontalan, mint ő.

Az Evorard szerelme most igazán próbára van téve. Tudta előre, mit fog válaszolni, — tudta, hogy az a férfi, kit testvére szerencsevadásznak nevezett, milyen nemes, büszke és gyöngéd válaszzal fogja meglepni.

Penelop soha sem tudta meg, milyen fogcsikorgatások között olvasta el Daubeny a levelét s mily kemény kifejezést öltött arcza, midőn azokat az édes szavakat olvasta, melyekkel Penelop elmondta neki, hogy most már szerelmén és magán kívül semmije sincs, tehát, ha kívánja, visszaadja a szabadságát.

— Le vagyok főzve! — kiáltá Daubeny keserűen, a levelet kezében összegyűrve. Szerencse, hogy el nem vettem, mielőtt ez megese.

És ekkor az a férfi, kiből Penelop anynyira bizott és a kiről azt hitte, hogy a megtestesült becsület, megírta válaszát arra a levélre, melyet ő olyan teljes bizalommal irt volt,

XXI.

Vége volt a kétségnek, vége a kínos bizonytalanságnak. Chartres kastély s a hozzá tartozó

földbirtok nem volt többé az Algyé. Az ifju halotthalaványan jött Penelophoz s karjában vette.

— Penelop, tönkre vagyunk tével — Oh Istenem, most már le kell mondanom arról örökre, hogy Neli valaha az enyém legyen! — sóhajtá fájdalmasan.

Penelop csak ekkor tudta meg, mennyire szereti Algy a Graham Douglas testvérét.

— Ha meggondolom, — tört ki szenvedélyes hévvel, — hogy ezentul az a röpök él itten, hogy az övé minden, a mi az enyém volt — azé a közönséges pimasszé, a ki annyira hitvány, hogy nem szégyenli örömet nyilvánítani a felett, hogy koldussá tesz bennünket, oh Pen, ha ezt meggondolom, alig bírok magammal!

— Algy, el van hát döntve véglegesen, — csakugyén iga? — kérdé a leány remegő ajakkal, gyenge karját szorosan fűzve testvére köré s szomoruan tekintett arczába, mely a keserű csalódás fájdalmától el volt borulva.

— Igen, minden rendben van. A nagybátyánk elég esztelen volt ezt a negyedrangú, közönséges színésznőt nőül venni, de midőn a házasságot megkötötte, annyira vádolta lelkiismerete, hogy megtogadtatta vele, hogy addig, míg atyánk él, nem jön ide a birtokhoz jogát érvényesíteni.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jun. 16.	
Buza okt. — — — —	15.56
Rozs okt.-re — — — —	12.66
Tengeri julius 1906. — —	11.06

Zab ápr. ra — — — —	11.28
Repeze aug.-ra — — — —	24.60

Értéktözsde.

Budapest, jun. 16.	
Oszrákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámitoló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut — — — —	569.50
Városi villam. s vasut — — —	2450.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 jun. 16-án	
Magyar aranyjárdék 4% — — —	117.75
Magyar koronajárdék 4% — — —	97.80
Magyar koronajárdék 3 1/8% — — —	89.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson — —	221.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson — —	1.69
Osztrák járdék papirban — — — —	100.25
Osztrák járdék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.75
Osztrák korona járdék — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.50
Magyar hitelbank részvény — — — —	772.95
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — —	663.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	665.78
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.30
London vista — — — —	240.25
Páris vista — — — —	95.45
20 márkás arany — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Biharmegyei Takarékpénztár

Zálogháza

Kossuth-utca

Kölcson ad: rt k p a p i
r o k r a, é k s z e

rekre, ipariczikkekre és ingó-
ságokra a legolcsóbb kamatláb mellett,
a fürdő-évad beálltával elfogad minden-
féle értékeket jutányos őrzésdíj mellett.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVYOMDA

Nagvárad, Apáca-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, g y á s z l a p o k stb. a nyomdal szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiából stb. (Dr. Zilinski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és „Eternit“-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornák saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.

A „Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 év időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcönöket nyújt amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és

illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott*, minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam és azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legújabb zenélő automata-zongorát állítottam fel.

Továbbá ajánlom magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim, jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a n. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiségemet.*

4-én vasárnap egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás. Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésére áll.